

nebo poválečné, stačí skutečnost, že zboží, o které jde, mělo trhovou cenu v době, kdy žalovaná strana byla v prodlení s plněním jeho. Z toho vyplývá nutnost použití čl. 357 odstavec třetí obch. zák. i na tento případ bez ohledu na to, že trhové ceny zboží toho vlivem poválečných poměrů stouply vysoko nad kupní cenu mezi stranami smlouvenou. Znalci, byvše slyšení o trhových cenách zboží toho, uvedli je v posudku svém dle určitých období. Posudek tento postačil úplně, a nebylo potřebí, by znalci označili ceny ty výslovně jako normální běžné ceny, ježto dle čl. 357 odstavec třetí obch. zák. stačilo prostě určení cen trhových. Nezáleží na tom, že žalobci, vykonavše volbu dle čl. 355 obch. zák., nezažalovali hned náhrady škody pro nesplnění, nýbrž vymáhali nejprve plnění na žalované straně. Tato poskytla jim svým prodlením možnosti volby dle čl. 355. Použili-li žalobci svého zákonného práva, a žádali nejprve plnění a později — když plnění vinou žalované strany stalo se nemožným — náhradu škody pro nesplnění, není to jednáním illoyalním anebo příčícím se zásadě věrnosti a víry, a nelze mluvit o neoprávněném zisku z rozdílu mezi kupní a trhovou cenou. 3. Žalovaná strana nemůže ze svého prodlení dovésti pro sebe výhod. Zásadou práva je, by věrné smluvní straně nahrazena byla veškerá škoda způsobená jí prodlením druhé smluvní strany. Povinností žalované strany bylo plnění aspoň v pariční lhůtě, právem žalobců bylo domáhati se plnění toho exekucí a zažalovati náhradu škody teprve, když exekuční řízení bylo zahájeno anebo bezvýsledně skončeno, jak stanoví druhý odstavec § 368 ex. ř. Dovolání vykládá neprávem tento § ve prospěch žalované strany. Tato nemůže proto domáhati se snížení náhrady přisouzené druhé straně jen z toho důvodu, že trhová cena, a tím i rozdíl mezi ní a kupní cenou, klesla po uplynutí pariční lhůty. Nezáleží proto na výši trhové ceny v čas exekuce.

Čís. 1521.

Okolnost, že o dlužníkově jmění bylo zahájeno vyrovnávací řízení, nevadí ani tomu, by peněžítá pohledávka nebyla proti němu zažalována, ani tomu, by nebyla proti němu v plném rozsahu přisouzena, předpokládajíc v tomto směru, že v době, kdy skončilo se řízení v první stolici, nebylo vyrovnání ještě právoplatně soudem potvrzeno. Napotom soudně schváleného vyrovnání lze použiti jen žalobou podle § 35 ex. ř.

(Rozh. ze dne 28. února 1922, Rv I 964/21.)

Proti žalobě na zaplacení 1059 K 50 h namítl žalovaný při ústním líčení dne 10. května 1921 pouze, že o jeho jmění bylo dne 23. dubna 1921 zahájeno vyrovnávací řízení. Ústní líčení skončeno bylo při témže roku dne 10. května 1921. Dne 23. května 1921 potvrzeno bylo soudem vyrovnání, dle něhož věřitelé měli obdržeti 50 proc. pohledávek. Rozsudkem ze dne 24. června 1921 zamítl procesní soud první stolice žalobní nárok co do polovice vůbec, co do polovice pro tentokráte, opřev své rozhodnutí o § 51 vyrovn. řádu a § 406 c. ř. s. O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil a uvedl mimo jiné v d ů v o d e c h: Vyrovnávací řízení podle ustanovení § 10 cís. nař. ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák. nepřerušuje procesního řízení, přihlášené pohledávky se ve vyrovnávacím řízení

upravují a trvají pak jen podle § 53 tohoto nařízení. Nevyhovuje obsahu protokolu ze dne 10. května 1921, že žalobce navrhl, aby rok byl odročen až do vyřízení a schválení vyrovnacího návrhu krajským soudem.

Nejvyšší soud žalobě vyhověl.

Důvody:

Žalovaný dozal při ústním přelíčení v první stolici 10. května 1921, že byl žalobci dlužen zažalovanou pohledávku jako trhovou cenu za zboží; namítal pouze, že o jmění jeho zahájeno bylo vyrovnávací řízení a že 23. dubna 1921 při vyrovnávacím stání zákonná většina jeho věřitelů přijala jeho vyrovnávací návrh. Žalovaný v první stolici netvrdil, že příslušný soud potvrdil vyrovnání ve smyslu § 49 řádu vyrovnávacího, a nemohl toho tvrditi, poněvadž ze spisů vysvítá, že k soudnímu potvrzení vyrovnání došlo teprve 23. května 1921, tedy teprve po ústním jednání, konaném i skončeném v první stolici dne 10. května 1921. Z vyrovnávacího řádu (§§ 7 až 20, 53, 54) nelyne, že by po zahájení vyrovnávacího řízení, dokud vyrovnání nebylo soudně potvrzeno, nebyl mohl procesní soudce rozsudkem přisouditi žalobci proti žalovanému zažalovanou pohledávku. Vyrovnávací řád neobsahuje podobných ustanovení, jako jsou předpisy konkursního řádu § 1 o účincích zahájení konkursu, prvního odstavce § 6 o účincích jeho v příčině rozepří a § 7 o přerušení sporů a dalším vedení jejich. Soud procesní první stolice tedy měl vzhledem na ustanovení §§ 1053 a 1062 obč. zák. rozsudkem odsouditi žalovaného, by žalobci zaplatil zažalovanou trhovou cenu, jakož i podle §§ 1333 a 1334 obč. zák. a čl. 287 obch. zák. zažalované 6 proc. úroky z prodlení, a to bez ohledu na zahájené vyrovnávací řízení a bez ohledu na vyrovnání, v řízení tomto uzavřené, ale před ukončením ústního přelíčení v tomto sporu, totiž přede dnem 10. května 1921 ani tohoto dne dosud soudně nepotvrzené. Poněvadž první soudce tak neučinil, soud odvolací měl na základě žalobcova odvolání tak učiniti a rozsudek prvního soudu změnit. Okolnost, že vyrovnání bylo 23. května 1921 příslušným soudem právoplatně potvrzeno, jest v tomto sporu nedůležitá, poněvadž potvrzení vyrovnání stalo se teprve po skončení procesního řízení v první stolici, soudy nižší vzhledem na §§ 176 až 179, 193, 194, 390, 405 a 530 č. 7 c. ř. s., jakož i § 35 ex. ř. neměly tuto okolnost vzíti za základ rozsudku. Z toho plyne, že rozsudek soudu odvolacího spočívá na nesprávném právním posouzení věci, jež žalobce v dovolacím spise právem vytýká, opíraje své dovolání o jediný důvod č. 4 § 503 c. ř. s. Bylo tudíž dovolání jeho vyhověti a dále rozhodnouti, jak nahoře jest uvedeno. Kdyby žalobce podle tohoto změnujícího rozsudku soudr dovolacího vedl k dobytí pohledávky, jemu tímto rozsudkem přiřčené, exekuci bez ohledu na vyrovnání, jež mezitím bylo soudně potvrzeno, žalovaný mohl by se proti ní brániti žalobou dle § 35 ex. ř., pokud vyrovnáním soudně potvrzeným změněn, pokud se týče omezen byl původní nárok žalobcův. Soudy nižší však nebyly oprávněny, bráti na vyrovnání toto zřetel již ve svých rozsudcích v ten způsob, že žalobci oduznaly jeho pohledávku trhové ceny dílem pro vždy a dílem na ten čas a v důsledku tohoto oduznutí žalobního nároku ho též odsoudily, aby nahradil žalovanému náklady procesní. Čekati s vnesením rozsudku proto, poněvadž podle § 406 c. ř. s. dovoleno jest, odsouditi žalovaného

k plnění jen tenkrát, když splatnost nastala již v době vynesení rozsudku, neměl první soudce příčiny, neboť zažalovaná pohledávka tržové ceny byla dle toho, co strany v první stolici přednesly, splatna již dávno přede dnem 10. května 1921, kdy ústní přelíčení v první stolici bylo skončeno a kdy rozsudek mohl již hned býti vynesena, a vyrovnávací řízení nemělo, jak vychází z hořejší úvahy, vlivu na splatnost a žalovatelnost pohledávky oné. Ustanovení třetího odstavce § 193 c. ř. s. jest v tomto sporu nedůležité, poněvadž po ukončení ústního přelíčení v první stolici žádné důkazy nebyly před dožádaným soudcem konány. Soud odvolací nebyl oprávněn, bráti ve svém rozsudku zřetel na to, že vyrovnání bylo 23. května 1921 soudně potvrzeno, neboť to byla nová okolnost, která nastala teprve po skončení řízení v první stolici a kterou dle druhého odstavce § 482 c. ř. s. také žalovaný jen neprávem uvedl ve svém odvolacím sdělení. Zdali žalovaný, jak v tomto odvolacím sdělení tvrdil, nebyl oprávněn, za vyrovnávacího řízení platiti dluhy a tudíž ani zažalovanou tržovou cenu, jest v tomto sporu nerozhodno; vždyť žalobce domáhal se žalobní žádostí toho, by žalovaný teprve povinným byl uznán, zaplatiti do 14 dnů po právní moci rozsudku a to jen za následkův exekuce, proti níž jest žalovaný chráněn v mezích § 35 ex. ř., jak již nahoře bylo uvedeno.

Čís. 1522.

Sídlo akciové společnosti není všude tam, kde má odštěpný závod.

Přerušeni valutových sporů (vládní nařízení ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n.) vztahuje se též na akciovou společnost, jejíž hlavní sídlo jest ve Vídni, třeba má též odbočku v tuzemsku, zúčastnil-li se hlavní ústav na jednání, jež jest předmětem sporu.

(Rozh. ze dne 28. února 1922, R II 450/21.)

Soud první stolice přerušil dle nařízení čís. sb. z. a n. 173/1921 spor tuzemských firem proti odštěpnému brněnskému závodu vídeňské akciové společnosti. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvnímu soudu, by v řízení pokračoval. Důvody: Aby přerušeni ve smyslu nařízení vlády ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n. mohlo býti nařízeno, předpokládá se, že, pokud jde o spor mezi osobami fyzickými a právníckými, jedna z nich měla řádné bydliště (sídlo) v území československé, druhá však v území rakouské republiky. Předpokladu toho v tomto případě není, neboť žalující firma má a měla dne 26. února 1919 sídlo v Olomouci, žalovaná firma v Brně. Bylať dne 22. března 1913 jako odštěpný závod se sídlem v Brně zapsána do obchodního rejstříku zemského soudu v Brně. K tomu se podotýká, že, i když nepřisluší odbočce hlavního závodu akciové společnosti vlastní právnícká osobnost, přes to akciová společnost nemá sídlo jenom v místě hlavního závodu, nýbrž i všude tam, kde jest některý její odštěpný závod.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze upřítí oprávněnosti. Nejvyšší soud nesdílí právního názoru druhé stolice, že sídlo akciové společnosti ve smyslu